

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 49.

НА ПЕТЊИЉУ, У СУБОТУ, 8. НОВЕМБРА (20. СТУДЕНОГА) 1875.

ГОДИНА III. (V.)

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“ излази једном пут недељно. Стаје за ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. к. 6; по год. 3; четврт год. к. 1. 50 и. За СРБИЈУ год. к. 7; по г. к. 3. 50; четврт к. 1. 75. За све друге земље год. к. 8; по год. к. 4; четврт год. к. 2. За остале владу се на ред 3 копчама. Предлата и све наруџбе шку се администратора, а дописи уреднику на Цетиње.

Телеграмн „Гл. Црногорца“.

ГРАХОВО, 3. Новембра. — 10 табора турске војске пратили тјини из Гачевог у Горанско. 3000 усташа под водством Лазара Сочице нападао их и послје жестоког боја разбију турску војску. Устани посјеку 50 глава и сузише падне Турака око 300 кртвијех и рањенијех. Турци се за тијех ушаче. Устани заузели пут иза њих, да не могу проћи у Горанско. Очекује се још већа битка. Неко Павловић пошао је тако са својом војском.

ГРАХОВО, 3. Новембра. — Одмах сутра дан послје првог боја, војска Лазара Сочице, којој је stigла у помоћ и војска Нека Павловића сударила се на Муратовици са турском војском које је ту ушачене било 10 табора, под водством Селим паше и Шекег паше. Турска војска бјеше кренула с Муратовице са тајнош и Горанском. Усташка војска подјели се на двоје, то једна обрну на Столац, а друга од Леденица ће да удари. У толико паде велика мгла. Кад се дигла мгла, прва војска турска удегла је била тећ навијед, а друга још је на Муратовици. Онда удари сва усташка војска за овијема, поћарила их и сјекла све до Главовете. Пошто тако пресјекше ту војску од оне у шаци на Муратовицу ће им је била главна заграда, јуриши усташка војска на шаниц турски и окози га. Ту је трајао жестоки бој сау ноћ и сутра дан до по подне. Турски топови вуцаши су непревидно и славу огам синили. Кад је турска војска била у највећој опасности ишле мгла и онда обе паше са војском и топовима побјегу не опажени од устани, а за варку оставе један табор у шаницу, која је сав изгинуо а што је остало живо, устани заробите. Жртвујући онај табор, предајући га извјесној смрти, Селим и Шекег паша сранија бјегство спавали су себе и осталу војску. Устани су у тој побједоносној боју заузели још преко 100 коња тајина 20 тогара ребане, 50 шатора и 300 остругаша. Турци су у бјежању поцацали доста тајина и на коње товарила своје рањенике.

Устани су у тој побједоносној боју заузели још преко 100 коња тајина 20 тогара ребане, 50 шатора и 300 остругаша. Турци су у бјежању поцацали доста тајина и на коње товарила своје рањенике.

Устани погубе 50, а рањених је 96. Погинуо је и капетан Вуле Хаџић и 6 устаних официра.

ГРАХОВО, 5. Новембра. — Чује се, да Рауф паша, гувернер босански креће са великом силом из Босне и Херцеговине на усташку војску код Горанскога, коју је тврђаву ова опсјели. Турци разјарени поразом на Муратовицу иду да сатру усташку војску. Устани такође прикупљају снагу и већ их сада има 6,500. Добро су снабдјевени са оружјем и цебаном. Очекује се до краја дана велика битка.

ХЕРЦЕГ-НОВИ, 2. Октобра. — Јуче бој на Зупцима. Турци били изишли из куле, да у поду ковају кртолу, 600 усташа прикљани се и хтели

да заузку отворене куле, но Турци их на вријеме спазе и омет се затворе. У боју, који је тим псоводом зацпојенут погинуо Турца и више се рани.

ОСТРОГ, 3. Октобра. — Озринићи ударили на куле, и гађали је, својим дрвеним топовима. Погодила је 14 пута и доста јој штете учинили. У то добоше из Накшића сви грађани и изашли су два топа у помоћ Турцима. Бој био жесток. Турца пало 16 кртвијех и много рањенијех. Од Озринића један погинуо и 4 рањени.

СТАРА ГРАДИШКА, 1. Октобра. — На Мажковцу и Долини усташке чете ударише на Турко и отеше на храну и 70 пушча. Јучер је био жестоко судар у Станарица. Усрјех још непознат.

СТАРА ГРАДИШКА, 3. Октобра. — Јуче устани окозали чардак бега Хаџи Ђејана у Станари. Четири њејана побједи и међу њима чувенога Асија. Чардак су опалили.

БОЈ НА МУРАТОВИЦУ.

Од како је бујнуо народни устанак у Херцеговини, било је љутијех бојева, сјајнијех побједа, величанственог јунаштва на страни народа усталога за човјечност, за слободу своју.

Много је жртва пало. Само од Црногорца, једне добровољачке чете од 320 друга нека ни једнога, који није рањен или је погинуо.

Но најкешњи бој, најсјајнија побједа, пуна величанственејех призора најодличнијег јунаштва, то је до сада без сумње — бој на Муратовицу.

Од срејде до петка у вече вуцњави скоро није прекидала, крп се непрестано лаза!

Први војсковођа Лазар Сочица са све редом војводе и главари као: Неко Павловић, Богдан Зиконић, Мексија Баковић, Вуле Хаџић и многи други јунаци, другови опјежа, извјешали су се међу Турке и јуначкијем дасеницама својијем сјекли главе турске.

Војска није злостјалија за њима.

А овдијеш јунацима морала је подсећи снага турска, и ако је, у неколико, протежија била.

Усташка војска задобила је богати плијен. И сувше осли кртвијех и рањенијех Турака посјекала је 500 глава. А да није Селим паша и Шекег паша и њиховој заградној војсци помогло њихово страшино срце и случајна мгла, да се спасу, једва би одакле и главина турски утекла. Но сранио бјегство Селим паше, који је, само да себе спавсе, ишјели батаљон изама турно и ставио под ножеве усташке, који је ту и сав изгинуо, свакојак узнос побједу усташке војске.

Свако ће нам вјеровати, да не можемо о томе зајатити радост нашу.

Ми поздрављамо весело и срдљачно јуначку браћу нашу.

Но битка ова, побједили усрјех усташке војске није ограничен ту. Он ће имати великијех посљедица.

Навијед иза телеграма из Грахова, који нам јавља о боју оком, ишло већ други телеграм, који нам највештјејше нове, велике догађаје, као посљедице побједе на Муратовицу.

Каже се, да је нова гувернер босански Рауф паша кренуо са великом силом из Босне и Херцеговине на војску усташку код Горанскога, коју је тврђаву усташка војска опсјела.

И ако би нам овај глас забрку пробудити когао, опет пораза у нама уздале друга вјест, да се и устани прикупљају, да ће број усташке војске знатно порастати и да су се с оружјем и небном добро снабдјели.

Нова, велика, можда одсудна битка је на прагу!

Очекујемо је духом неусколебавијем, и надајмо се добру!

Бог правдин, Бог слободе и свијет образовани, свијет који ужива и дуби слободу и другима је жељи, јесте и бине на страни храбријех борца па и у најгорем случају биће потпора њихова и неће их пуштати, да клоу и падну!

+

БОЈ НА МУРАТОВИЦУ

споменик је побједи и славе усташке војске.

Но Муратовица је постала и гроб многијем јунацима њенијем.

Али то није гроб смрти.

То је гроб чести и славе, гроб бесирности.

„Благо оном ко довијек живи!

Имао се ринта и рајота“!

То је рекао наш Господар, владика, пјесник, отворитељ епохе у историји Црне Горе и одмаговатељ великога кола најдичнијег јунака.

И на Муратовицу који су погинули нијесу умри, него су се родили поново, пријешли су из смртнога у вјечни живот, да живе са историјом овога устанка херцеговачкога свијега будућњем нараштајима.

Међу тијема је на прво мјесто сретни, блаженци, славни

капетан **Вуле Хаџић**

и с њим

шест официра усташкијех

и с њима другијех још

седамдесет крабенијех јунака,

а славу ову дјели с њима сувише

деветдесет и шест рањеника.

Кад сазнао имена погубиош своштитијемо имени њихова славељу свијет и потољства.

А о Вулу у стаљу сав своштити ово:

Он је родом из Пине. Имао је 46 година.

Био је крупан, стасит, угледан, прави јунак.

Од године 1858 до 1862 као четовођа ратовао је по Херцеговини. У рату црногорској године 1862 одмаковао се славни јунаштво својим, и тада кнез Никола, који дуби, зна уважавати и награђати јунаке, одмаковао га је медаљом „Милош Обилић“ највештјем одличјем војничкијем.

Иза тога све до године 1872 био је у Горанско јузбаша пивљански, но пред Турцима немогаше и даље крпiti своје јуначко срце и српске тежње своје. За то усрјех у Црну Гору.

Од тада бавио се је трговинаш и постао је трудом и поштеним радом, један од најкућнијег у Црној Гори.

Кад је сад опет бујнуо устанак у Херцеговини Вуле је међу првијема био, који су прискочили браћи у помоћ.

У свијема бојенима одмаковао се. А у боју последњем као влад храбро се борно. Погинуо је Турко до Липовица и ту посјекао двије главе.

Кад се вратио на Муратовицу у Петак међу првијема јуришао је на турски шаниц и ту међу првијема јуначки и славно погинуо.

Слава Вулу Хаџићу!

Слава његовијем друговима, који су с њим јуначки, славном срћу погинули!

Слава јунацима, који допацнуше великијех рана!

Слава свијема борцима!

ЦЕТИЊЕ, 7. Новембра.

— У своје вријеме јавила смо, да је влада аустријска притекла вишој влади у помоћ са жито за извод херцеговачки, који је пребјегао у Црну Гору, давајући на сваку главу по двије оците. Сада дознајемо, да је влада аустријска о-

буставала ово давање ште. Без сваке сумње влада аустријска била је принуђена на овај корак превелике бројне бјевуцаца из Босне и Херцеговине у Аустрију, којих је издржавне саха преузела. Уважилијути ту околност Црној Гора је свињало и на досадашње потрагању влади аустријској захвала, и догађај овај, који има своје са свијем јасне, разумљиве и јаке разлоге, није то природе, да би и највише поколебати могло досадашње пријатељске одношаје међу Аустријом и Црном Гором. Аустрија је продужила и даље вјесечно € 5000 давати на њу помоћ, што такође показује сталност досадашњих пријатељских одношаја.

— У споразумљењу са овдешњим одбором, који се стара о издржању пребјеглог народа херцеговачког у нашу отачину, кренули су у прошли уторак по унутрашњост Црне Горе: Преосвештени митрополит г. Ниларон, председник сената г. Божо Петровић, војвода г. Петар Ф. Вујовић и војвода г. Илија Пламенац да виде стање пребјеглог народа, како би се према томе предузеле све, што је могуће, да се значајни спречи и безбрижно живљење народа осигура. Народ црногорски, који је вазда готов на сваку жртву за своју страдајућу браћу, у жељани, у која су свакојем господу, са родољубивим покривачким досјелом, изјавио је своју готовост, да свој крв и залагај дјела са браћом својом. Тако су у истијем мјестима том првљиком и за ту циљев сакупљени приноси побуњеним снагама народа. Приноси прена стању савога народа најесу невистни. Ми их у даљашњем листу почивеко нико своиставати. Како народ осни новца прилаже жита, кртеле и другичјех ствари, то је одбор ријешно, да у сваком пласмену установи начин, из којег ће храну и друге ствари херцеговачкијем породицама издати. С обзиром на ово покривачње народа црногорског и на помоћ коју можемо очекивати од нашега и странига свијета, надано се, да ће се пребјегле херцеговачке породице без велике невоље, моћи издржати.

— Незина Сјетлост кнегиња в Милена благозвољела је одбору овдешњем послати 300 дуката за страдајуће Херцеговце. Живила свијетла кнегиња наша, која, као прва вилостива мајка народна, у својој благородној души осјећа сва бод и велику потребу страдајућег народа.

— Побједом устанике војске на Муратовицу приврљена је у наше и страниг свијету са радошћу и одушевљењем. Уредничтву овога листа стигло је у томе смислу више телеграфских поздравља. Сам Гарибалад и телеграфовао је једном своим пријатељу овде, г. Језђенију Поповићу, адвокату из Рима, на глас о истој побједи ово:

„Слободњаци сваке земље јевропске радују се сјајној побједи јуначкијех синова и источне Јевропе.“

— Од неколико дана била се опет у среници поштом г. Ставља, дописник лондонског „Тажиса“ и „Њујоршког Хералда“.

Подносачи одбору стигли су даље ови приноси:

- Г. Јосеф Лервет из Пардубица у Чешкој — € 20
 - Г. Мајор Миша Анастасијевић из Букарешта царских дуката 500.
 - Г. Николај Севинов из Петрограда руб. 25
 - Г. Михајил Зета из Одесе рубља 50.
- Стари послали су:
- Марија Перовија из Одесе један овални завој и шарџа.
 - Г.ђа Веселица Божидаровић из Одесе послала је дваје вреће различних женскијех хаљина потпуно здравих и лијених. С овим се испрваља погрешна биљешка у врлоном листу, да је шарџа и завоја послала.

Петине, 6. Новембра 1875.

Одбор за страд. Херцеговце.

НОВИНЕ О РУСКОЈ ИЗЈАВИ.

„Тажис“ више овако о познатој изјави рускога службенога „Вјестника“: „Русија је одкрила по нешто своје наміјере у погледу Турске. Она се признаје, да Турска није испунила свога обећања, да ће нам увести ред у својој држави. У Херцеговини су Хришћани жртвоти толеранције мухамеданских својих суграђана. Фанатизам турских чиновника у провинцијама

пријети изнемоће сваке реформе. „Тажис“ свјетра глашом идејом рускога члана то, да власти морају ревидирати париски уговор и расигнати стање турске државе. Инглешка може све јавно следити у сусрет; сада је главна која сила у Њемачкој. Инглешка не треба се бојати, да би могла бити поетати руском луком, не може дакле бити против каквој конвенцији.

Пата се сви, што ће та конвенција, може ли озбиљно изјавити на издржање Турске: Морала би прије свега учинити оконча неваљалог ениацијалног стању порте, а то би могло само бити онда, када би се сва ениацијална мјеста предла Јевропејцима, али ово неби било другачијим ликвидација. На овај начин неће Турска доброволно пристати, а када би и дошло до тога, паша би се одмах којеквалних потешкоћа. Иако Русија пред очима својим морала притисак на порту, она би доцније, које би одсрла у Цариград, користила више него ли сва конвенција. Хоће ли Русија, да се радикално ријешити источно питање, — на то није Инглешка приправљена, на ће за то чекати, дошло што дошло.

Дели Њус“ приједбује, да Русија добро зна, када јој је говорити, када ли шутати; очигледно службенога листа долази ваљда у годно вријеме. Русија зна зашто баш сада каже усталим Хришћанима, да изјаву бољу подпору, него ли султано-во обећање. До сада је порта одбијала свако морално посредовање власти, али догађаји су доказали, да порта није у стању успоставити мир у усталим провинцијама. — Али како да осигурају власти Хришћанима у Турској бољи положај? „А. Њус“ не зна на то одговор.

Под насловом „Окрет у источном питању“ доцеси ениација берлинска „Поет“ узводи члана, у којем незатајеног заоралошу очитује, да Русија капа сада предузети такону интервенцију у Турској какоју је она некада свијетовала ради геогрфичких, историчких и етиогрфичких увијета гледе Аустрије. Тада, да су њезине напоре, нешто из Беча излазили као наметане, и узнемирујуће погубне. Сада каже „Поет“: „Што се јевропских великостича тиче, то да је тешко која од њих у стању, да рускијем тежњама, изућим за гни, да се дуго зановарена дужност Јевропе напосок испуни, стала зарјеке.

Инглешка показала се је, брзом из уста „Тажисова“ приправном судјеловати за автономију славенскога плућства, док је мислила да ће и Аустрија тијем путем ударити. Ако је автономија по себи добра, то не може бити неваљала за то, што ју захтјева Русија.

Њемачка имаде у турским стварима само интерес човјечности, и радо допушта своје најискушанијем савезнику, руској царевини, сваки легитимни успјех. Француска, која њезином жудњом тражи пријатељство Русије, треба само спретна предлази окрета, будући се сад, ако само и теоретично, некојим начиним одушевљавала за „status quo“ у Турској, ваљда за то, јер је мислила, да и на Невн жеље још за дуго „status quo“. Ваљда је изновађење, ако други нешто чине што се нимало доста дуго прилаже сами учинити, али се није знало наћи одлуке. Али се ипак не може изрити на кога, јер он нешто чине, што је какој саком било одлиште тешко“. Зар то није можда најјесени Аустро-Угарској? Пата „Обзор“.

„Бечки Тагблат“ пише: „Из Русије доноси телеграф извештајујућу изјаву званичног „Аржавног вјестника“ о положају прена источном питању. По томе изгледа, као да ће сад тек источно питање да се заталаси. Већ прије неколико дана казали смо, да руска владина политика, и ако је апсолутистична, неволе да се стави у директан противност са народном струјом. Та народна струја почела се да изјављује све више и више у корист уметених Хришћана у јевропској Турској; дакле не може наше читаоче зачудити, кад петроградски знаични орган данас изјављује: „Русија није жртвовала свијетлије троједарског савезу, што их је имала за славенске Хришћане. Жртве, које је поднио руски народ за поддржање славенског стаповишњитва у Турској, тако су велике, да дају право Русији, да са својим свијетљажом изиђе пред циљу Јевропу“.

Тиме је инаугуриран посто нов обрт у поступану са турским одношајима. До сада се могло рећи, да је Русија била та, која је сметала оним државама, којима је била животног потреба, да се оштро поступа прена разараном турском газ-

довању. Сада као да зна то другичје да буде. Русија за коју се до овдеш говорало, да је своје погледе управила на централну Азију, као да је добила и јевропског свијета. На кад се на узиме, шта каже исти лист: „Како султаново реформе, које су волевале изнуди, никад нијесу трајно одржане због чега је изгубљена вјера у исте, то морају кабинети довршијети, да се учврсти вјера; кад се на узиме да је то знаични орган, што тако говори, онди то звони тако скоро, као кад би се из далека чуло смирно звонче за порту.

Русија има прије свега наміјеру, да каже хришћанским Славенима у Турској, од нево само имате збиља очекивати нешто за наше спасење. То је у толико значајније, што оно „озбиљно предстакне“, што их је аустријски посланик гроф Зичи чинио код порте, односише се једино на очигледне поврде границе од стране турске војске. Славенским интересима слабо је тиме помоћено, те сад — предузима Русија за њих оштер остентативно протекторат. Ако се хоће, може се у тој оданости оказати лак потрес оно „народно-љубне конкуренције“, коју изају, по знаичним извештајима, услед троједарског савеза да праве руска и аустријска политика на дољем Дунају и код хришћанских народа у Турској. Русија не може тежи за тим, да бар једним скоком одмакне у свијатима код оних народа.

У осталом мора још што више да је у току. Аустријски генерал консул, гроф Вреде, ланустио је своје мјесто, да путује у Беч и у Петроград. Наравно, да ће се водати, да он тај зимски пут прави због својих приватних послова. Али како је скупиштина баш сад одложена, то може Вреде доколат бити, да се посвеги другојачијим свијетљама.

Свакако толико стоји, да се није врхвотно инглешки предлог у Бечу, Берлину и Петрограду, који је свијерао на једну конвенцију народа новог формуловања париског уговора од 1856 г., и ако је херцег Деказ вољан био, да приступи том пројекту; јер је то слазно безазорно средство, да се и опет чује глас Француско у савјету јевропском. Иако узрок држати, да се три сјевеверни кабинета сложала у тексту једне истовестне ноте, која би имала да доволно уплатише у погледу реформаторских наміјера портиних, да не тај начин засноваде, неизбјежно реформе гарантовати и очувати уможли. Јевропско туторство све одлучније облике узима на се.

„Франкфуртске новине“ веле, да је Русија по оделним чланком свог „Аржавног вјестника“ изрекла одесути ријеч, да мора интервенирати у Турској, и нево сумње, да ће цар, који је подигнут до судије у Јевропи, своју ријеч дјелом потврдити.

За тим приповједа исти лист тек догађаје од поставка тог устанка. Почеве с северог подгоричком, кад су Херцеговци с Црном Гором шурвали, продужује с путем цара аустријског у Далмацији, која је пут изазвало устанак у Херцеговини са аустријским застанка. Русија је недовољно била спремна цијелом аустријском држављу и говорила је, како је од наредног значаја цео тај устанак. У Берлину су се збунили и изјавили, да хоће да остану пријатељи својих пријатеља, без обзира на то, што су Русија и Аустрија своје улоге промијенили. Амбасија кад се увјерила, да његове анексијоне похоте не налазе није одзива, особито не у Русији, нашло се од једаред на савјетку, и почео се заузјемати за интервенцију Турске, али и за реформе у побуњеним провинцијама.

У Русији се напратно против турских побјед и банкротске им изјаве утврдио увјерење, да је настало доба, да се бар Босниа и Херцеговина одјину од порте. Отуд се је допуштала у земљи агитација за рају, у којој су понови и праве Слависте прву ријеч водили. Цар сак отишао је на обалу црног мора, где стоји саска ширена једна флота, и на велико чудо дипломатије позвао је Игњатијева из Цариграда телеграфом. Игњатије се на скоро по том врћи на Босфор — а на Невн излази велика изјава, кој одржава наміјере цареве. Кад руска влада неће да жртвује „славенске свијатлије“ троједарског савезу, онда је сигурно, да ће у босанско-херцеговачком заплету одлучити корак да учини.

Идеја панславенства, за руску владу само по себи нема вредности, али кад је може употребити као средство за политичне циље, онда се она не устече. Подлишта руску штану против не-пријатеља „православно Русије“ а како је сад

nestao prijateljski raspoloženje prema Turskoj, a zaključeno ga je neprijateljski, kao da je ratoborniji. Ruski „prijatelji“ čudno izgledaju pri toj važnijoj izjavi ruskoj. Jedan od prijatelja joj kao da je zaključio, da Rusija žrtvuje „svoje slavenske savjetnike trojcarskom savezu. Kako se ne može zamisliti, da je s ruske strane to učinjeno, to je onda očividno da je važnija nota objavljena protiv Austrije i o tome nema sumnje, da ruska akcija u korist rade mora biti neprijateljska kako Turskoj, tako i carevini na Dunavu.

Ne mogu se tako odvojiti dječstva ruske note. Da je prema drugoj državi rečeno, što se ovdje reklo za Tursku, to bi bio savaz belli. Ali Turska ne i ovu uredu, kao i mnoge druge, prijatelji. Navikla na interesnije pojedinih kao i svoju zajedno, ni sama vojvodka okupacija pojedinih turskih pokrajina od koje strane siće sebi vorati kao na rata voditi. Ali svakako ne od uspjeha biti carstvo uvjeravala kod Hrišćana u Turskoj. Ustani koji su spremni bili da se probaju i bez njene pomoći, sad će se nova oživjeti. Kraj ustanku sad se ne može doći. Rekli smo da je Hercegovina svakako za Tursku izgubljena, sad je to bojazna, da postoje teške dvorčanske izjave Austrije i Rusije o važnu kako se izjave ustani zalagivati. Jer je jasno, da ruska nota nije došla u zajednicu trojcarske. Ali kako izjave ruski državljani da učine prava nekoliko slavenskih u Turskoj, to ćemo skoro vidjeti.

ДОПИСИ.

ЊЕГУШ, 3. Новембра. — Г. Божо Петровић, председник савића заједно са г. војводом Петром Вујковићем, позива сенатори дошао је 1. о. ж. овдје на Његуше. Они су послати од Цег. Свјет. кнеза Николе I да прегледају у цијелој катуњској нахији робље херцеговачко које је дошло, и у исто вријеме да уреду народне добровољне прилоге за вазру и издржавање наше браће Херцеговаца.

Г. Божо почео је најпрво од Његуша. Исту вече кад је дошао позвао је све племенско гавару на сједник и јавно им зрнито је дошао. Гавари су се одмах поволно изразили, да неће жалити никаквога труда на они им наше племе тек да се што год олакша и помогне пострадалим Херцеговцима. После дугог разговора председник Г. Божо наредио је гаварима да поруче да се сваки кућевни старјешина из цијелог племена окупе на зборно мјесто код куће. Сутрадан по подне био је готово сваки старјешина кућни окупили на речено мјесто. Онда је дошао г. Божо са г. војводом Петром и гаварима његушки код окупилих народа, и ту им је разложио, да у Црну Гору има преко 50,000 пребјеглог народа херцеговачкога за које се данас наш савјетник Господар брине више него и за саме Црногорце, и да је за то њега и послао у катуњску нахију да види у каквом се стању налазе наша браћа Херцеговци, који су к нама пребјегли испод турскога зулума, и у исто вријеме да постави начин за добровољне прилоге у корист издржавања њиховог, које народ по изјављеној вољи пружу.

Са бурним усклицима: „живно квал!“ одговорио се народ на ове ријечи, и изјавио је своју готовост на сваку жртву за браћу Херцеговце. На тога приступило се успешално прилогу и у часу скупи се 555 багата жита, 21,370 литара кртоле, 1500 литара зела и 100 ефор. у ноћу.

Док су се они приноси уписивали, дошао је г. Божо разгледао у свима овим селима ставе херцеговачких породица и разабрио што им оскудјева од робе, било нобно било дневно и у опште све што им недостаје. Тако ће им се све што им оскудјева, у колико је то могуће исплатити.

Продожене ствари, а такође и све што овдје дође за издржавање наше браће Херцеговца сјексти ће се у капазину у одлазињем просторном школском здању. Надзор над савјема стварима предао г. Божо г. командир у Митру Б. Петровићу, а разучукођене напем учитељу Марку Драговићу. На овај начин обавише се скупљање прилога и прегледавање робе у цијелој катуњској нахији.

Г. Божо Петровић одуговачио је данас за Леклање заједно с војводом Петром и с другог његовог пратиоца.

Не треба да се чује чланица што је баш послат најближи рођак Н. Свјетлости на овај веома тешки пут. Властници од куће Петровића, а такође и сви чланови то савјетског обитеља ни-

када никаквога труда вијесу кљими за свој народ, па га ни овом приликом не жале. А народ црногорски ваља да, па ће и сада шљетовати прилику њихову.

МОСТАР, 2. Новембра. — Ужасна је вјест, коју нам саопштава. Турци еманација и крошције хришћански у Мостару и у околинама, видећи да су оружјем и силом не могу угушити устаник, а живи и разјарени па Хришћане напали да најгрознијим начином од једног пут покољу ово Хришћане мало и велико у Мостару и по околини. У то име склопила се зајера од поглавних једних Турака, и то:

У Мостару: Хаћи Арпе есендија каптаз, бивши Муштија мостарски, Ризван бег Ризванбеговаћ председник криминалног суда, Хаћи Мухамед ага Алишееровић члан суда криминалног, Деркиш ага Абутовић, Мухамед бег Алајбеговић, Хаћи Шариф есендија ђабил, Муза Мустафа ага керкебет, брат мостарског муштије новати српски крвопија, Салих ага Бехиновић, Хасан ага Паша, Смаил ага Чекизовић, Хаћи ахмет ага Курт, Алија Уљен, Муза Хаћи Мустафа Ђекановић, Деркиш ага Гребо, Хаћи Салих есендија, Хаћи Шеро Катаћ, Махмуд Арванџић.

Из Благаја далеко 3 уре од Мостара: Шур бег Великић члан суда (вдари мачице).

Из Габеле 6 уре далеко од Мостара: Мустај бег Муратбеговић, Ахмет Снахија, Шеро Бостанџић.

У Пољител 7 уре далеко од Мостара: Ибрахим бег Гаврановић, Хаћи Алија Асанчаћ.

У Столицу далеко 7 и по уре од Мостара: Смајил ага Шариф, Хаћи Мустафа Трчка, Сали ага Бехмен, Хаћи Авлаја Ковачић, Муза Алија Мехмедбаша, Сали ага Јако, Шеро Хотан, Хаћи Мешук, Шахир бег Јањарбеговић.

Из Дубраве далеко 3 и по уре од Мостара: Ахмет бег Ризванбегов, Мустајбег Ризванбеговић, Хасан ага Шариф, Таце Шута, Хаћи Хаџаџић.

Ето то су имена зајереника. Ја сви их дознао од најистакнутије стране. Био је Турака противнијих томе. Особито Ахмет паша Ризванбеговић много се заузео, да њих од тога одпрати. Што се до сад та грозна сјеча није огласила и обистинила, можда се сви њима и захлајити. Али ја се бојим, да још није одклоњена. Јерона можда још чека да се то догоди, па онда тек да — предузети пресмјелата Турску на — мудре роверки! (Ма смо о овој зајери и с друге стране извјештени и сад чујемо, да бисе ипак тај покољ могао догодити, јер су Турци страшно раздражени поразом на Муратоваца. У.)

ПРИЛОЗИ ХЕРЦЕГОВЦИМА У ЦРНОЈ ГОРИ.

1. ЦЕТИЊЕ.

Пезина Свјет. кнегиња Милоша и њулата 300, г.ђа Стане М. Петровића, кнежа Њ. Св. кнеза е. 120, г.ђица Стоје Буришковић, сестрица Њ. Св. кнегиње Милоше е. 100, г.ђа Златана Јовановић е. 20, г.ђица Надежда Пацевић е. 40, Г. г. Војвода Ђуро Маташовић е. 200, Сталко Радонић сенатор мјесечно е. 13, Перо Пејовић сенатор мјесечно е. 10, војвода Ђуро Перовић е. 50, Н. Маташовић е. 100, поп Зеко Пејовић е. 20, протођакоп Филип Радичевић мјесечно е. 2, др Фердије, дворски лекар е. 8, секретар Њ. Св. е. 8, Стеван Кустодија е. 10, Нешо Илићшевић мјесечно по е. 1, Илија Бегара е. 20, Милош Драгић мјесечно по е. 2, Велизар Сундевић е. 3, Стево Г. Вишковић мјесечно по е. 2, Ванко Паскавић мјесечно по е. 2, г.ђа Јелена Вишковић мјесечно по е. 1, Јово Мартиновић е. 10, Андрија Никол Попеч е. 60, Јецо Вудетић е. 50, Јован Паша е. 20, Вуко Вудетић е. 16, Јован Токовић е. 16, Илија Драго Мартиновић е. 15, Андрија Дубовичанин е. 12, Перо Фатић е. 10, Иво М. Мартиновић е. 10, Стево Нешова Радичевић е. 4, Стане Перова Кустодија е. 1, Њазе Н. Улаћ е. 8, Нико Баћ е. 6, Марко Ј. Иванчишевић е. 4, Токо Фатић е. 4, Иво Кожанин е. 4, Петар Скадрић е. 4, Нико Иванчишевић е. 4, Ђуро Живковић е. 4, Ново М. Куч е. 6, Богдан П. Мартиновић е. 4, Милош Пејовић е. 4, Вуко Радичевић е. 4, Васо Мартиновић е. 4, Милиш Татаћ е. 3, Петар Ораовић е. 2, Васо Иво Кожанин е. 2, Пејо Кожанин е. 2, Богдан Загарчић е. 2, Нико Зећ е. 2, Нико Кожанин е. 2, Кола Борца е. 1, Томо Перовић е. 1, Саво Мршуда е. 1, Јоко Шнајдјор е. 2, Воко Куч е. 2,

Маћо Попеч е. 2, Филип Јаблани е. 2, Лазар Јовановић е. 2, Јоко Попеч е. 2, Нико Мартиновић е. 1, Станко Јабучанин е. 2, Мило Дубовичанин е. 2, Филип Вишетић е. 2, Чогега Перчевић е. 1, Јован Цуца е. 2, Менего Пањмаро е. 2, Перо Беговић е. 1, Стеван Кожанин е. 1. —

Свега е. 2,456.

Чланови цетињскога одбора за страдајућа⁶ Херцеговца:

Превосв. митрополит Шарион — е. 100, Архимандрит Висарјон Љубиша — е. 50, Војвода Маћо Врбича — е. 400, Симо Поповић, уредник — е. 50, Прото Стеван Камчић — е. 25, Шипар Ковачевић, надзор школа — е. 25, Воко Новковић, пров. богословје — е. 30, Гавро Вуковић, секретар савића — е. 20, Нико Станко Мартиновић, канцелар — е. 20.

Ф. 720.

Горња сума е. 2456.

Свега е. 3,176.

II. ДОБРСКО СЕЛО.

Г. г. Капетан добрски Марко Јовов е. 30, Перо Драго е. 10, Преле Крушић е. 8, Боже Срединовић е. 8, Радо Бурановић е. 8, Марко Николић е. 8, Маћо Кретић е. 4, Симо Јоветић е. 4, Саво Петров Филиповић е. 4, Иво Јазов е. 4, Марко Вуков е. 4, Перо Илић е. 4, Гашио Нико е. 4, Воко Савић е. 2, Саво Андрија Јаблани е. 8, Стеван Вукосав е. 4, Прале Јаблани е. 4, Јован Вукосав е. 2, Нико Шутанов е. 2, Вуко Милош Драго е. 4, Лука Савов е. 4, Салић Маркитин е. 5, Вуко Буришић е. 5, Марко Ђаканов е. 3, Вуко Мрко е. 4, Саво Мајоме е. 8, Кико Петров е. 4, Милиш Перов е. 8, Пеко Савов е. 6, Мило Никол е. 4, Саво Милош е. 2, Вуко Мрко е. 2, Вуко Милиш е. 2, Саво Андрија Савлоша е. 4, Јоко Станко е. 3, Вуко Пурани е. 2, Вуко Јовов е. 2, Томо Марко е. 2, Ђуро Лукић е. 4, Јоко Вуков е. 10, Перо Маћо е. 2, Ђуро Пурани е. 2, Михајло Нишој е. 4, Маћо Андрија е. 4, Марко Радов е. 2, Ђуро Марко е. 4, Ђуро Буторов е. 4, Јазо Станојевић е. 4, Саво Лукић е. 2, Станко Ђуканов е. 2, Ђуро Голубов е. 8, Андрија Вукосав е. 2, Богдан Иво е. 2, Драго Богданов е. 6, Петар Јовов е. 6, Томо Петров е. 10, Андрија Никол е. 2, Ђуро Петров е. 2, Илија Иво е. 20, Марко Бећко е. 2, Драго Филипов е. 2, Милош Вуков е. 5, Ђуро Лукић е. 4, Перо Јовов е. 6, Милош Савов е. 2, Никола Бурановић е. 2, Илија Филипов е. 2, Крсто Јазов е. 1, Марко Перов е. 1, Лука Перов е. 1, Лука Николић е. 3, Перо Милош е. 2, Никола Кретић е. 2, Мато Милош е. 2, Иво Кретић е. 2, Перо Иво е. 1, Никола Вукосавов е. 3, Васо Савић е. 4, Јоко Илић е. 4, Милиш Никол е. 1, Мило Шутанов е. 1, Маро Букаловић е. 4, Мара Марко е. 4, Јово Бузова е. 4, Крсто Милош е. 2, Цуцо Никол е. 24, Нико Митров е. 3, Илија Станко е. 1, Ђуро Андрија е. 1, Перо Мрђенов е. 1, Јово Николић е. 3, Токо Вуков е. 4, Јован Маркитин е. 2, Јоко Бузова е. 1, Перо Никол е. 4, Иво Јовов е. 1, Ђуро Машов е. 1, Марко Јоветић е. 1, Гордана Богданова е. 1, Маркитин Кретић е. 1, Саво Иво е. 1, Вуко Иво е. 1, Марко Гаврило е. 1, Пеко Крстов е. 1, Марко Илић е. 4, Перо Никол е. 1, Што Савов е. 2, Стан Милош е. 1, Зеко Крстов е. 2, Јоко Шулјак е. 2, Андрија Бурић е. 1, Мато Новалић е. 4, Ђуро Дуков е. 4, Мило Шаков е. 10. —

Свега ефор. 457.

III. ЊЕГУШ.

а) ЕРАКОВИЊИ.

Митар Бегов е. 14 и 2 цванцико, капетан Лазо е. 5 и 1 цванцику, Ђуро Драго е. 16 и 2 цванцике, ердр е. 4, Јово Савов е. 11 и 2 цванцике, Зеко Машанов е. 4, Марко Милош е. 9 и 1 цванцику, Станко Гајов е. 6, Ђуро Милош е. 3 и 1 цванцику, Томо Милош е. 2 и 2 цванцике, Марко Сердаров е. 2, Саво Маћо е. 3 и 1 цванцику, Филип Марков е. 2, Вуко Марков е. 9 и 1, цванцику, Мато Грљов е. 4, Маћо Никол е. 11, Саво Иво е. 8, Иво Јазов е. 11, Драго Јањаров

4, Ново Јоков + 12, Перо Филипов + 3 и 1 цванцику, Ђуро Грујов + 2 и 1 цванцику, Вуко Марков + 7, Шуто Перов + 3 и 2 цванцике, Крсто Спасојева + 2 и 1 цванцику, Филип Спасојева + 2 и 1 цванцику, Душо Грујов + 2 и 1 цванцику, Станко Марков + 2 и 1 цванцику, Стево Драгов + 3 и 2 цванцике, Драго Тодоров + 1 и 1 цванцику, Саво Ивов + 2 и 1 цванцику, Филип Мичићки + 4 и 2 цванцике, Перо Мичићки + 2 и 1 цванцику, Мичићка + 2 и 1 цванцику, Стјепан Петров + 3 и 1 цванцику, Лазо Ђуров + 4 и 2 цванцике, Јошо Савов + 4 и 2 цванцике, Иван Станков + 5 и 1 цванцику, Зеко Вукалов + 7 и 1 цванцику, Вуко Стеванов + 6 и 2 цванцике, Нико Станков + 2 и 2 цванцике, Перо Машов + 3 и 2 цванцике, Бело Станков + 2 и 2 цванцике, Крсто Вуков + 2.

б) Р А И Ч Е В И Њ И.

Саван Попов + 12 и 2 цванцике, поп Марко Бећир + 20, Иво Горов + 7 и 2 цванцике, Андрија Ђуров + 8 и 2 цванцике, Перо Ђуров + 7 и 2 цванцике, Вукале Ђуров + 7 и 2 цванцике, Нико Цегова + 5 и 2 цванцике, Иво Перов + 7 и 2 цванцике, Вело Бећир + 6 и 1 цванцику, Митар Палашић + 6 и 2 цванцике, Широ Филип + 4, Јоко Радич + 3, Мато Радич + 4 и 2 цванцике, Нико Радич + 2, Крсто Ђуровић + 2 и 2 цванцике, Нико Чавор + 6 и 2 цванцике, Киљо Чавор + 8, Јово Перов + 4, Драго Маштрап + 4 и 2 цванцике, Ставо Раут + 5, Вуко Ђуров + 3, Вуко Гаврилов + 2 и 1 цванцику, Станко Васов + 2, Андрија Васов + 4 и 2 цванцике, Машо Чавор + 4 и 2 цванцике, Филип Станков + 4, Иво Станков + 5, Туро Вучетић + 4 и 2 цванцике, Јово Ников + 3 и 2 цванцике, Богдан Ников + 2 и 2 цванцике, Пер Савов + 3 и 2 цванцике, Јоко Радов + 5 и 2 цванцике, Вуко Митров + 2, Нико Стојанов + 3, Зеко Марош + 2, Саво Јоков + 4 и 1 цванцику, Кељо Вукичев + 3 и 1 цванцику, Нико Ивов + 1 и 1 цванцику, Иво Ников + 1, Нико Пушов + 2, Стево Вуков + 1 и 1 цванцику, Машо Вуков + 2, Перо Стојанов + 3 и 1 цванцику, Вуко Митов + 2 и 2 цванцике, Саво Драгов + 2, Стеван Чавор + 3, Лазо Чавор + 4, Машо Чавор + 6, Јошо Перо Мароша + 1 и 1 цванцику, Перо Вуков + 1, Илија Јоков + 2 и 1 цванцику, Саво Перов + 1 и 1 цванцику, Лазо Марков + 2 и 1 цванцику, Нико Јоков + 2 и 1 цванцику, Лазо Марков + 1, Марко Вуков + 1 и 1 цванцику, Марко Машов + 2, Лазо Јошов + 2, Андрија Ников + 3 и 1 цванцику, Зеко Филипов + 1, Иво Драгов + 2 и 1 цванцику, Перо Радич + 1 и 1 цванцику, Драго Јоков + 2 и 1 цванцику, Филип Бошковић + 1, Зеко Ивов Марош + 1 и 1 цванцику, Лазо Штепов + 1 и 1 цванцику, Перо Грујов + 1 и 1 цванцику, Јоко Перов + 1 и 1 цванцику, Марко Савов + 4, Иво Бећир + 4, Васо Ђуров + 4, Станко Радич + 3, Марко Перов + 1 и 1 цванцику, Митар Марков + 1, Марко Јоков + 1, Крсто Савов + 1, Јоко Митров + 2 и 1 цванцику, Нико Ивов + 2 и 1 цванцику, Ђурина Хасанов + 2 и 1 цванцику, Јово Пенда + 1 и 1 цванцику, Лазо Бећир + 2, Машо Јошов + 1 и 1 цванцику, Јошо Драгов + 1 и 1 цванцику.

в) В Р Б Ј А Н И.

Стево Ђуров Врбона + 34, Мирко Павлашев + 17, Перша Наколић + 14, Симо Шишков + 4, Ново Шишков + 7, и 2 цванцике, Зеко Шишков + 7 и 2 цванцике, Иво Илић + 12, Перо Илић + 6, Саво Илић + 4, Нико Јоков + 4 и 2 цванцике, Ђуро Вукосавов + 1, Саво Вукосавов + 2, Јово Митров + 1, Милош Чушић + 2, Филип Јоков + 3 и 1 цванцику, Јоко Шутов + 4 и 2 цванцике, Марко Ђуров + 6 и 2 цванцике, Ђуро Лазов + 2 и 1 цванцику, Перо Крстов + 1 и 1 цванцику, Станко Маркишић + 1, Иво Илић + 2, Раде Илић + 1, Нико Перов + 1, Ђуро Лазов + 2, Стево Перов + 2, Илија Савов + 1, Лука Попов + 2, Ђуро Ивов + 1.

г) Д У Г О Д О Љ А Н И.

Ђуро Васов + 6, поп Саво + 6 и 2 цванцике, Лазо Ивов + 1, Крсто Вукосавов + 8, Крсто Јоков + 1, Јово Станков + 1 и 1 цванцику,

Широ Перов + 2 и 1 цванцику, Нико Вукотић + 3 и 1 цванцику, Јолета Перов + 2, Васо Ђуров + 1 и 1 цванцику, Зеко Драгов + 3, Марко Ђуров 2 цванцике, Ђуро Јоков + 1 и 1 цванцику, Иво Ников + 3 и 2 цванцике, Ђуро Сувићкић + 3 и 2 цванцике, Перша Филипов + 1 и 1 цванцику, Крсто Ников + 2 и 2 цванцике.

ЦЕТИЊЕ, 8. Новембра. — У прошли четвртак дошло је овдје г. Филип Христић, министар на расположењу, из Београда.

НА ЗНАЊЕ.

Највишијим рјешењем од 20. Октобра о. г. благодолношћом је Н. Са. кнез најмилијостије потврдити следеће податке за "привредно-школовање" у земљоправској школи:
Из округа Васојевацког: Крста Токовића из Лијеве Ријеке, Милића Марјановића из Краља.
Из округа лешанског: Гава Рајковића из Ораха.
Из округа морачког: Рада Вујасића из Прекобрада.
Из округа црничког: Марка Вујасића из Подгора, Риста Поповића из Сотонића.
Из округа катунског: Васо Бошковића из Загара, Николу Бурића из Загреде.
Из округа виперског: Радоја Ђукића из Брскута.
Из округа баједовалинског: Крста Пешаћа из Фрутка, Ђуро Родоњића из Мартинића.
Из округа ријечког: Саво Јанковића из Друштића.

Д.Н.О. 52.
На Даналову граду. 25. Октобра 1875.
Управитељ
кнеж. првог земљоп. школе
Др Ђорђе Радич.

О Г Л А С И.

« П А И Ч Е В А Ц »
календар за народ са сликама
за 1875 годину, уредио Панты Поповић.
Цијена је само 30 новч.

Овај је календар изишао из штампе и има ову садржину: 1) Општињама (Права и дужности њене), 2) Београд (са сликом), 3) Савку, Пјесма од Ј. Арпиу од Мите Поповића, 4) Ђуровдан, 5) Ложа у ваздуху (са сликом), 6) Пут у Пешту на суд, 7) Права и дужност. Пјесма по Булајићу од Мите Поповића, 8) Гарибалдова кућа на Капрери (са сликом: Попација се поздрављају), 9) Привоједка, 10) Голуб писмошоша (са сликом), 11) Чудновотворно опило, Привоједка из народа, 12) Гуша дрво са сликом, 13) Стиса (са сликом), 14) Божић, 15) Сечањски друштво, 16) Пешта, 17) Телеграфи, 18) Лестнице за жиг, 20) Жребање свију аустро-угарских срећана.

Садржина ова препоручује га свакој српској кући. Он се у свима српским мјестима код наших познатих комисионара добити може. Книжари и растурачи "Панчевца" добијају 25 на сто рабата. Панчево, Октобра 1875.
Книжара браће Јовановића.

Веома укусан са више боја штампан "Календар за писарнице" (Wandsalender) за 1876 годину изишао је у нашој наклади и стаје само 40 новча.

Као уврне свакој писарници, продајници и н. д. и као уврне потребу свакој раденој кући, препоручујемо га најпозније.
Препродајци добијају 25 на сто рабата. Наручбине извршујемо тачно с платом у наточ.
Панчево, 1. Октобра 1874.
Книжара браће Јовановића.

« С Р П С К Е Н А Р О Д Н Е П Ј Е С М Е »
скупно по Србију Б. М.

Из богатог вјесца наших народних пјесма ево још један стручак, које се сјело поред нај-

бољих, што до сада свијета угледаше, поставити може. Ова збирка покушана је у Србију толико прослављеном са своје пјесме. У њој ће читатићи није многих пјесма, које се не налазе ни у једној досадашњој збирци. Ми је за то свесрдно препоручујемо пажњи наше читалачке публике.

Цијена је књига 60 новч. а продајци добијају 25 на сто рабата. Добија се у свјазу наших комисионара, у Београду и у книжари В. Васића.

Наручбине извршиће се тачно. (1—2).

« Н О В Е М Ј Е Р Е ».

Написао Мита Петровић
професор срп. народног учитељства у Сомбору.
Цијена је само 20 новч.
Са велико бојадисањем, српском таблом и нових мјера 80 новч.
Она је књига са своје вјалности од високог народног школског свијета као школска књига прописана.
У Панчеву. Книжара браће Јовановића. (1—2)

О Г Л А С.

СВИЈЕМА БОЛЕСНИЦИМА

снага и здравље без медицине и трошкова.

REVALESCIERE DU BARY из ЛОНДОНА.

Има већ 28 година како ни једна болест није кадра супрот стати деклативној овој храни, која без медицине и трошкова лечи све боље у желуцу, живици, грудима, плућима, утрни, жлездама, слузним очима, дисању, бубрежним и бјелици, кво и туберкулозу, сушницу, сићу, кашаљ, затвор, пролив, слабост, шуљене, водену болест, грозницу, несвјестичу, конгестиве, зујање ушију, блување баш и за вријеме трудноће, суморност, иршављење, рену, востоболу, бједичу. — Извод из 80.000 потписаних од људи, који су се помогли међу којима потписани од професора, г. Бенета, редов. др. Вурнера, професора медицине на марбуршким универзитету, медицинског савјетника др. Ангелстјана, др. Пореланди, др. Камбела, професора др. Деле, др. Уре, гроњене Кестелстјурковине, жарике Брехановице и многих других високих особа, свакоме ће се безплатно послати.

Кратак извод из сефедочакства.
Број 64.210. Маркиза Брехановица 7 година патња је од јетре, не имала сна, дрхтава на свима удовима, иршавила живица.
Бр. 79.810. Г-ђа удова Клековића из Дизелдорфа, патња је од давнишње главобоље и блувања.
Бр. 75.877. Флорјан Келе, н. рк. чиновник из Будима, нико је зналаше шућа, несвјестичу и терет на грудима.
Б. 75.910. Г. Гава Тешнер, ђак висо троговачке школе у Бечу, боловао је од грудних живаца.
Б. 65.715. Г-ђица Монлујева није могла да једе ни да спава и иршавила је.

Више хрми Revalesciere него месо и код одраслих и ђече уштеди 50 пута више на цијени него ли у другим материјалима и јелима.
У плеканим кутијама: по фунти 1 ф. 50 н., 1 фунта 2 ф. 50 н., 2 фунта 4 ф. 50 н., 5 фунта 10 ф., 12 фунта 20 ф., 24 фунта 36 ф. — Пашкоти од revalesciere у кутији ко 2 ф. 50 н. и 4 ф. 50 н. — Чоколада од revalesciere у прилику и таблицама за 12 шоља 1 ф. 50 н., за 24 шоље 2 ф. 50 н., за 48 шоља 4 ф. 50 н., у прилику за 120 шоља 10 ф., за 288 шоља 20 ф., за 576 шоља 36 ф. — Добити се може код Barry du Barry & Comp. у Бечу Wallfischgasse пл. 8., у Пешти код Joseph v. Tokök; као и по свима варошима код добрих апотекара и дућанима; а бочка кући шаље уз поштанску упутницу на сво стране. Још га продаје у Тору: Serravallo; у Задру: Andrović; Ружичи Prodani. (1—18)